

Motto : „Eroarea de început a postulatului duce la amoralitatea finală a teoremelor“.

NICHITA STĂNESCU

Dacă tot am vorbit data trecută despre măsură și rigoare, n-ar strica să vorbim acum și despre fenomenele de perturbație, care tind să relativizeze aprecierea critică pînă la anantizare. Cel mai bătrîn și cel mai rezistent dintre aceste fenomene ar putea fi numit acela al „nuanțării“ excesive sau al zig-zag-ului critic. Ca să nu-l supere prea mult pe autor, pe regizor, pe directorul teatrului sau pe mai știm noi cine s-ar putea supăra, criticul trebuie să „nuanțeze“. Dacă nu s-a gândit de la început s-o facă, atunci au grijă să i-o „sugereze“ redactorul paginii sau chiar conducerea revistei unde urmează să-i apară cronică. Și se poate „nuanța“ atît de mult, pînă cînd albul devine „uneori“ negru, iar negrul devine „uneori“ alb, și toată lumea e mulțumită. Ca și cum asta ar fi menirea cronicii, să mulțumească pe toată lumea! Că nu se mai înțelege dacă e vorba despre un spectacol bun sau prost, asta nu mai contează! Pe cine mai miră azi o cronică teatrală care începe cu „deși“, continuă cu „totuși“, se întoarce la „pe alocuri“, pentru a ajunge la „cu toate acestea“, mai dă „uneori“ un ocol prin „unele lipsuri“ (care de la o vreme nu se mai cheamă decît „carențe“!) și constată că „în ciuda lor“ ni se oferă „în schimb“ un „act de cultură teatrală“ (ca și cum teatrul, în mod normal, ar trebui să ne ofere cu to-

bul altceva!), de o „înaltă înută artistică“, lîngă care se adaugă importanta precizare „și profesională“!

Ca în orice pădure, ne-lipsită de uscături, sînt și în pădurea cronicii teatrale — nu pierdeți ocazia de a ne acuza de o mentalitate „de codru“! —

CRONICA CRONICII TEATRALE

„Nu-i frumoasă,
da-i bătrînă, și
totuși, are ceva
respingător“

oameni care nici măcar nu pălesc, nuanțînd lucrurile pînă cînd eșecul teatral devine un mare succes sau măcar un veritabil act de cultură! Ba unii se mai și supăra cînd le-o spui și-ți răspund, căutînd paiul din ochiul tău, care ar trebui să scuze automat birna din ochiul lor! Păcate prea vechi ca să ne ocupăm numai de ele, cită vreme există și altele mai noi și mai subtile, care pot să ne rețină și ele atenția.

Un caz particular de nuanțare și zig-zag-are îl găsim în cronicile în care „criticul“ demisionează cu bună-știință de la obligația morală de a se rosti tranșant asupra realității spectacolului, preferînd să

ne ofere spectacolul secund al scrisului său despre o reprezentație teatrală sau alta. Acestea nu mai sînt decît un pretext pentru criticul narcisist, care nu mai conținește să-și admire nesfîrșitele floricele stilistice! În locul reprezentației teatrale, importante devin fraza cronicarului, jocul de paranteze și ghilimele, acolo unde e și mai ales acolo unde nu e cazul, concentrația de neologisme pe cm² de pagină tipărită, subtilitatea cît mai șocantă a „scriiturii“ sale. „Directețea“ unor astfel de cronici vorbește mai puțin despre „capacitatea joculară“ a actorului, cît despre aceea a cronicarului. Cel puțin așa ni s-a părut citînd cronică lui Aurel Bădescu la „Calandria“ (în Contemporanul, nr. 16, din 15 aprilie 1983), reprezentație datorată regizorului Costin Marinescu. Cităm : „El este foarte exact în ce privește ironia, causticitatea și scepticismul (mai ales scepticismul...), el face din această prea spumoasă comedie, uneori, o dramă (și nu face rău), încearcă apoi să fie «hazos», dar reușește de mai puține ori, e contradictoriu în soluții, uneori. Sclipitor alteori. Inegal, altfel spus, ezitînd citeodată, avînd un curaj «nebulos» alteori. O reprezentație ciudată, una peste alta, atît de ciudată încît nu șochează...“ Nu ne-a șocat nici pe noi cronică domniei-sale, în care vorbește mai apoi de „succesul acestui spectacol, vesel «cît cuprinde» și totuși trist, dacă nu cumva chiar tulburător“, mai ales că ne-a adus aminte de o vorbă de duh : nu-i frumoasă, da-i bătrînă, și totuși, are ceva respingător!

MYOSOTIS